

Ändringar i patentlagen

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2005/06:189 Ändringar i patentlagen. Propositionen avser frågan om ett svenskt tillträde till överenskommelsen om tillämpning av artikel 65 i den europeiska patentkonventionen, den s.k. Londonöverenskommelsen. Denna överenskommelse syftar till att minska patenthavares översättningskostnader för europeiska patent, dvs. sådana patent som har meddelats med stöd av den europeiska patentkonventionen. Regeringen anser att riksdagen skall godkänna Londonöverenskommelsen. Som en följd härav föreslår regeringen ändringar i patentlagen (1967:837) som innebär bl.a. att kravet på fullständig översättning till svenska som förutsättning för ett europeiskt patents giltighet i Sverige tas bort.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den dag regeringen bestämmer.

Ingen motion har väckts med anledning av propositionen. Utskottet föreslår att riksdagen godkänner Londonöverenskommelsen och antar det av regeringen framlagda lagförslaget.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Utskottets överväganden	5
Ändringar i patentlagen	5
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	10
Propositionen	10
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	11

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Godkännande av Londonöverenskommelsen

Riksdagen godkänner överenskommelsen om tillämpning av artikel 65 i Europeiska patentkonventionen (Londonöverenskommelsen).

2. Lagförslaget

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i patentlagen (1967:837).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:189.

Stockholm den 9 maj 2006

På lagutskottets vägnar

Inger René

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Inger René (m), Christina Nenes (s), Hillevi Larsson (s), Tasso Stafilidis (v), Maria Hassan (s), Bertil Kjellberg (m), Rezene Tesfazion (s), Viviann Gerdin (c), Anneli Särnblad (s), Henrik von Sydow (m), Pia Nilsson (s), Johan Lövstrand (s), Mia Franzén (fp), Ingemar Vänerlov (kd) och Rune Berglund (s).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Regeringen föreslår i propositionen – efter att ha hört Lagrådet – att riksdagen antar framlagt förslag till ändring i patentlagen (1967:837). Bakgrunden till förslaget är följande.

Genom beslut i februari 2002 gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att bl.a. ta fram underlag för en bedömning av om Sverige bör tillträda överenskommelsen om tillämpning av artikel 65 i den europeiska patentkonventionen, den s.k. Londonöverenskommelsen. I uppdraget ingick även att utarbeta förslag till de lagändringar som behövs för att Londonöverenskommelsen skall kunna tillträdas.

I juli 2003 överlämnade utredningen betänkandet (SOU 2003:66) Harmoniserad patenträtt. Betänkandet har remissbehandlats. De delar av betänkandet som avser frågan om Sveriges tillträde till Londonöverenskommelsen och därmed sammanhängande lagändringar ligger till grund för förslagen i propositionen.

Regeringens förslag finns i *bilaga 1* och lagförslaget i *bilaga 2*.

Utskottets överväganden

Ändringar i patentlagen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner Londonöverenskommelsen och antar regeringens lagförslag.

Bakgrund

Den som har gjort en uppfinning kan under vissa förutsättningar få patent på uppfinningen. Det innebär att uppfinnaren får ensamrätt att under viss tid utnyttja uppfinningen yrkesmässigt. Patent hör till det slags privata förmögenhetsrätter som benämns immateriella. Sådana immateriella rättigheter är nationella, dvs. det skydd som svensk rätt ger omfattar endast Sverige. Ensamrätten är med andra ord territoriellt begränsad. Trots den nationella begränsningen är föremålen för immaterialrätten internationella på så sätt att de kan användas över hela världen. För viktiga uppfinningar söker man därför ofta patentskydd på många marknader.

Uppfinningars internationella karaktär har resulterat i ett flertal internationella konventioner och avtal där Sverige är part. Redan år 1883 tillkom Pariskonventionen för internationellt rättsskydd som administreras av WIPO (World Intellectual Property Organization), en internationell organisation med säte i Genève. År 1978 trädde konventionen om patentsamarbete (Patent Cooperation Treaty, PCT) i kraft. Den ger möjlighet att samtidigt ansöka om patent i flera av de anslutna länderna genom att ge in en s.k. internationell patentansökan. Den europeiska patentkonventionen (European Patent Convention, EPC) trädde i kraft år 1977. Denna konvention har lett till inrättandet av ett europeiskt patentverk (EPO) med säte i München. EPO prövar europeiska patentansökningar enligt konventionen och beviljar europeiska patent som omfattar de konventionsländer som sökanden angett (designerat).

De svenska bestämmelserna om patent finns i patentlagen (1967:837). I Sverige meddelas patent av Patent- och registreringsverket (PRV).

Det finns tre olika sätt att uppnå patent som har verkan i Sverige. För det första kan en nationell, svensk patentansökan prövas av PRV och leda till svenskt patent. Ett annat alternativ är en internationell patentansökan som granskas av något av de patentverk som getts en sådan kompetens (bl.a. PRV). En sådan ansökan kan, om den omfattar Sverige och fullföljs hit, leda till svenskt patent. Den slutliga prövningen av en internationell ansökan görs av respektive lands behöriga myndighet. Slutligen finns alternativet med en europeisk patentansökan som uteslutande prövas av EPO och som kan leda till europeiskt patent. De tre nämnda möjligheterna kan

delvis kombineras. Vilket ansökningsförfarande som väljs är framför allt beroende av vilka länder som är aktuella för patentskydd i det enskilda fallet samt kostnaderna för ombud och översättningar. Kostnaderna för patenteringen måste vägas mot det ekonomiska utbyte man förväntar sig av uppfinningen.

Som nämnts inledningsvis gäller svenska lagbestämmelser om verkan av ett patent endast i Sverige, oavsett om patentet meddelats av PRV eller EPO eller haft sitt ursprung i en internationell patentansökan. Önskad skydd utanför Sverige måste patent sökas även för det landet. Trots det internationella patentsamarbetet finns det inte något s.k. världspatent.

Den europeiska patentkonventionen

Den europeiska patentkonventionen (EPC) är öppen för alla europeiska länder. Samtliga EU:s medlemsstater och ytterligare sju stater är anslutna till EPC.

Ett av syftena med EPC är att centralisera och göra utfärdandet av patent billigare. Systemet innebär att det europeiska patentverket (EPO) meddelar samtliga patent genom ett samordnat ansöknings- och prövningsförfarande. Härigenom kan patent uppnås i alla de till konventionen anslutna länder som sökanden önskar. Ett europeiskt patent är emellertid inte ett enda odelbart patent. Det kan sägas bestå av ett knippe nationella patent, vars omfattning beror på antalet av sökanden designerade länder. I varje sådant land får patentet samma rättsställning som om det vore meddelat av den nationella patentmyndigheten med rättsverkningar enligt den nationella lagstiftningen.

EPO har tre officiella handläggningspråk – engelska, franska och tyska. Sökanden kan välja vilket av de tre handläggningspråken som han eller hon vill använda sig av. För att ett europeiskt patent skall få giltighet i Sverige krävs att sökanden inom tre månader från EPO:s kungörande av beslutet till PRV ger in en svensk översättning av den text med vilken patentet meddelats samt inom samma tid betalar en särskild avgift. Rätten för en konventionsstat att kräva översättning av patenttexten i de fall patentet meddelats på annat än konventionsstatens språk framgår av artikel 65 i EPC. Flertalet konventionsstater, däribland Sverige, har valt att utnyttja denna möjlighet att kräva översättning som villkor för s.k. nationell validering.

Londonöverenskommelsen

Patentskydd behöver som tidigare nämnts ofta omfatta flera länder, och kostnaden för att uppnå patentskydd är hög. Av den totala kostnaden för ett europeiskt patent av genomsnittlig omfattning utgör översättningskostnaderna en väsentlig del. I syfte att minska patentkostnaderna tillsatte de länder som är anslutna till EPC vid en regeringskonferens i juni 1999 en arbetsgrupp (Working Party on Cost Reduction, WPR) med uppgift att ta fram förslag för att minska översättningskostnaderna för europeiska patent.

Texten till en överenskommelse om tillämpning av artikel 65 EPC antogs sedan vid en regeringskonferens i London i oktober 2000 – Londonöverenskommelsen.

Londonöverenskommelsen innebär i korthet att de medlemsstater som har något av EPO:s tre handläggningsspråk (engelska, franska eller tyska) som ett av sina officiella språk avstår från att i fortsättningen kräva översättning av patentskriften för att patentet skall bli giltigt. Patentkraven översätts dock – som tidigare – alltid till alla tre EPO-språken. Patentkraven är den del av patentansökningen där sökanden genom bestämda uppgifter har preciserat vad som skall skyddas med patentet. De medlemsstater som inte har ett officiellt språk som också är handläggningsspråk i EPO skall peka ut ett av de tre språken och avstå från översättning till sitt nationella språk, om patentskriften finns på det utpekade språket. Dessa stater har möjlighet att alltid kräva att patentkraven översätts till det nationella språket. Londonöverenskommelsen utgör inte hinder för anslutna stater att kräva översättning av hela patentskriften om en tvist om patentintrång uppstår.

Londonöverenskommelsen är öppen för samtliga konventionsstater som vill ansluta sig till den. Vid regeringskonferensen år 2000 undertecknades den av ett antal stater, däribland Sverige. För att överenskommelsen skall träda i kraft krävs att minst åtta EPC-länder tillträder den. Bland dessa åtta måste finnas Frankrike, Storbritannien och Tyskland.

Propositionen

I propositionen pekar regeringen på att Londonöverenskommelsen tillkommit som svar på den europeiska industrins växande kritik av att gällande krav på översättning av europeiska patent medför alltför höga kostnader. Kritiken går ut på att patenttexter på nationella språk mer eller mindre saknar betydelse och att nyttan av översättningarna därmed inte står i rimlig proportion till vad det kostar att framställa dem. Det har hävdats att dessa kostnader i viss mån verkar hämmande på framför allt mindre företags benägenhet att ansöka om patent eller i vart fall inverkar återhållande på deras beslut om vilka och hur många stater som patentet skall valideras i. I diskussionen har också framhållits att kostnaderna för ett europeiskt patent är väsentligt högre än motsvarande kostnader för att få patentskydd i USA och Japan.

Regeringen framhåller att åtgärder för att nedbringa patenteringskostnaderna i Europa till vad som faktiskt krävs för ett väl fungerande patentsystem är starkt motiverade och att Sverige i patentsammanhang bör verka för reducerade översättningskrav om det kan ske utan att viktiga skyddsintressen skadas. I propositionen framhåller regeringen också att Sverige var en av de drivande krafterna i de förhandlingar som resulterade i Londonöverenskommelsen.

Londonöverenskommelsen syftar till att förbättra villkoren för europeiska företag. Genom de reducerade översättningskrav som följer av överenskommelsen kan kostnaderna för europeiska patent, enligt regeringens bedömning, minska radikalt. Härigenom stimuleras forskning, teknikutveckling och tillväxt – inte minst för små och nystartade företag. Enligt regeringens mening föreligger det därför mycket starka skäl för att Sverige bör ansluta sig till de europeiska länder som redan har valt att tillträda eller ansluta sig till överenskommelsen.

Mot denna bakgrund anser regeringen att Sverige bör tillträda Londonöverenskommelsen om inte starka motstående intressen talar mot detta. Regeringen har funnit att varken språkpolitiska aspekter eller rättssäkerhetsintressen hindrar ett tillträde till överenskommelsen. Detta under förutsättning att engelska pekats ut som det språk från vilket översättning av patentskrifter inte behöver ske och att Sverige alljämt kräver översättning av patentkraven som villkor för validering. Inte heller andra intressen som gjorts gällande mot en anslutning, t.ex. intresset av teknikspridning, har av regeringen bedömts vara av tillräcklig styrka för att hindra ett tillträde.

Sammanfattningsvis anser regeringen således att Sverige skall tillträda Londonöverenskommelsen. Regeringen föreslår att Sverige skall välja engelska som det språk från vilket översättning av patentbeskrivningen inte behöver ske, men att Sverige även fortsättningsvis skall kräva översättning till svenska av patentkraven som villkor för validering.

Regeringen föreslår i propositionen, som en följd av ett tillträde till Londonöverenskommelsen, ändringar i bl.a. 82 § patentlagen. Lagförslaget innebär att patentkraven vid validering av europeiska patent i Sverige skall ges in i översättning till svenska. Om patentbeskrivningen i det av EPO meddelade patentet är på engelska, behöver beskrivningen inte ges in till PRV. I annat fall skall patentbeskrivningen ges in i översättning till svenska eller engelska.

Vidare föreslås i propositionen en ny bestämmelse i vilken anges att en domstol i patentmål får förelägga rättsinnehavaren att ge in en fullständig översättning av patentskriften till svenska. Om föreläggandet inte följs av rättsinnehavaren i egenskap av kärande, får talan avvisas. Är rättsinnehavaren svarande får domstolen i stället ombesörja översättning på dennes bekostnad.

Regeringen föreslår också en ändring i patentlagen som innebär att skyldigheten för PRV att tillhandahålla översättningar av europeiska patent i tryckt form tas bort.

I propositionen föreslås att ändringarna i patentlagen skall träda i kraft den dag regeringen bestämmer. Förslagen är direkt föranledda av Londonöverenskommelsen, och regeringen har gjort bedömningen att lättnader i nuvarande översättningskrav beträffande europeiska patent för närvarande bara är aktuella efter det att denna överenskommelse har trätt i kraft. Som tidigare nämnts krävs att minst åtta stater, däribland Frankrike, Storbritan-

nien och Tyskland, tillträder överenskommelsen för att den skall träda i kraft. I februari 2006 hade sex stater tillträtt överenskommelsen. Någon dag för ikraftträdande av lagändringarna kan alltså inte bestämmas nu.

Utskottets ställningstagande

Propositionen har inte föranlett något motionsyrkande, och utskottet har för sin del inget att erinra mot de föreslagna lagändringarna. Riksdagen bör därför anta lagförslaget. Utskottet anser att Londonöverenskommelsen bör godkännas av riksdagen och lägger därför på eget initiativ fram ett sådant förslag.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2005/06:189 Ändringar i patentlagen:

Riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i patentlagen (1967:837).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i patentlagen
(1967:837)

Härigenom föreskrivs i fråga om patentlagen (1967:837)¹
dels att 82, 83 och 91 §§ skall ha följande lydelse,
dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 68 a §, av följande
lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***68 a §**

I tvistemål enligt 65 § om ett europeiskt patent får rätten, om en fullständig översättning till svenska av patentskriften inte finns tillgänglig hos patentmyndigheten, förelägga patenthavaren eller annan som för talan på grund av en rätt som härleds från patenthavaren att ge in en sådan översättning. Om den förelagda parten är kärande i målet, skall föreläggandet ges vid påföljd att talan annars kan komma att avvisas. Är den förelagda parten svarande i målet, skall föreläggandet i stället ges vid påföljd att rätten annars kan låta översätta patentskriften på dennes bekostnad.

82 §

Europeiskt patent har verkan här i riket endast om sökanden inom tid som regeringen bestämmer till patentmyndigheten ingivit översättning till svenska av den text med vilken patentet enligt underrättelse till sökanden från det europeiska patentverket är avsett att meddelas och han inom samma tid erlagt fastställd avgift för tryckning av översättningen. Beslutar det europeiska patentverket att europeiskt patent skall upprätthållas i ändrad avfattning, gäller vad nu sagts även i fråga om den ändrade texten.

Ett europeiskt patent har verkan i Sverige endast om sökanden inom tre månader efter den dag då det europeiska patentverket kungjort sitt beslut att bifalla patentansökningen till patentmyndigheten har

– ingett översättning, på det sätt som föreskrivs i tredje stycket, av den text med vilken patentet enligt underrättelse till sökanden från det europeiska patentverket är avsett att meddelas, och

– betalat en avgift för offentliggörande.

Beslutar det europeiska patentverket att ett europeiskt patent

¹ Lagen omtryckt 1983:433.

Översättning skall hållas tillgänglig för *envar*. Har den europeiska patentansökningen *icke* publicerats av det europeiska patentverket när översättningen inkommer, skall dock översättningen *ej* hållas tillgänglig förrän sådan publicering sker.

Har översättning *ingivits* och avgift *erlagts* inom föreskriven tid och har det europeiska patentverket kungjort sitt beslut att bifalla patentansökningen eller beslutat att det europeiska patentet skall upprätthållas i ändrad *avfattning*, skall *patentmyndigheten utfärda kungörelse därom*. Så snart *sk*e kan skola tryckta exemplar av översättningen *finnas att tillgå hos patentmyndigheten*.

Har patenthavare *icke* inom föreskriven tid vidtagit åtgärd som avses i 82 § *första stycket*, skall vad i 72 § första stycket sägs om patentsökande *äga* motsvarande tillämpning. Förklaras med stöd av 72 § att sådan åtgärd skall anses vidtagen i rätt tid, skall *patentmyndigheten utfärda kungörelse därom*.

Har någon, efter det tiden för att *vidtaga* åtgärd enligt 82 § *första stycket utgått* men innan kungörelsen utfärdades, i god tro börjat utnyttja uppfinningen yrkesmässigt *här i riket* eller vidtagit väsentliga åtgärder *därför*, *äger* han den rätt som anges i 74 § andra och tredje styckena.

skall upprätthållas i ändrad *lydelse*, gäller *motsvarande* även i fråga om den ändrade texten.

Patentkraven skall alltid ges in i översättning till svenska. Har patentet meddelats på tyska eller franska, skall beskrivningen ges in i översättning till svenska eller engelska.

Översättning *som avses i tredje stycket* skall hållas tillgänglig för *var och en*. Har den europeiska patentansökningen *inte* publicerats av det europeiska patentverket när översättningen inkommer, skall dock översättningen *inte* hållas tillgänglig förrän sådan publicering sker.

Har översättning *ingetts* och avgift *betalats* inom föreskriven tid och har det europeiska patentverket kungjort sitt beslut att bifalla patentansökningen eller beslutat att det europeiska patentet skall upprätthållas i ändrad *lydelse*, skall *det kungöras av patentmyndigheten*.

83 §

Har *en* patenthavare *inte* inom föreskriven tid vidtagit åtgärd som avses i 82 §, skall vad i 72 § första stycket sägs om patentsökande *ha* motsvarande tillämpning. Förklaras med stöd av 72 § att sådan åtgärd skall anses vidtagen i rätt tid, skall *det kungöras av patentmyndigheten*.

Har någon, efter det tiden för att *vidta* åtgärd enligt 82 § *gått ut* men innan kungörelsen utfärdades, i god tro börjat utnyttja uppfinningen yrkesmässigt *i Sverige* eller vidtagit väsentliga åtgärder *för det*, *har* han den rätt som anges i 74 § andra och tredje styckena.

91 §

Inkommer sökanden eller patenthavaren till patentmyndigheten med rättelse av översättning som avses i 82 § och *erlägger* han fastställd avgift för *tryckning* av den rättade översättningen, gäller denna i stället för den tidigare. Rättad översättning skall hållas tillgänglig för *envar*, om den ursprungliga översättningen *hålles* tillgänglig. Har rättelse inkommit och avgift *erlagts* och är den ursprungliga översättningen tillgänglig för *envar*, skall myndigheten utfärda kungörelse även om rättelsen. *Så snart ske kan skola tryckta exemplar av den rättade översättningen finnas att tillgå hos patentmyndigheten.*

Inkommer sökanden med rättelse av översättning som avses i 88 §, och *erlägger* han fastställd avgift, skall patentmyndigheten utfärda kungörelse *därom* och hålla den rättade översättningen tillgänglig för *envar*. Sedan kungörelsen utfärdats, gäller den rättade översättningen i stället för den tidigare.

Har någon, innan rättad översättning blev gällande, i god tro börjat utnyttja uppfinningen yrkesmässigt *här i riket* på sätt som enligt tidigare översättning *icke* utgjorde intrång i sökandens eller patenthavarens rätt eller vidtagit väsentliga åtgärder *därför*, *äger* han den rätt som anges i 74 § andra och tredje styckena.

Inkommer sökanden eller patenthavaren till patentmyndigheten med rättelse av översättning som avses i 82 § och *betalar* han fastställd avgift för *offentliggörande* av den rättade översättningen, gäller denna i stället för den tidigare. Rättad översättning skall hållas tillgänglig för *var och en*, om den ursprungliga översättningen *hålls* tillgänglig. Har rättelse inkommit och avgift *betalats* och är den ursprungliga översättningen tillgänglig för *var och en*, skall myndigheten utfärda kungörelse även om rättelsen.

Inkommer sökanden med rättelse av översättning som avses i 88 §, och *betalar* han fastställd avgift, skall patentmyndigheten utfärda kungörelse *om det* och hålla den rättade översättningen tillgänglig för *var och en*. Sedan kungörelsen utfärdats, gäller den rättade översättningen i stället för den tidigare.

Har någon, innan rättad översättning blev gällande, i god tro börjat utnyttja uppfinningen yrkesmässigt *i Sverige* på *ett* sätt som enligt tidigare översättning *inte* utgjorde intrång i sökandens eller patenthavarens rätt eller vidtagit väsentliga åtgärder *för det*, *har* han den rätt som anges i 74 § andra och tredje styckena.

1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.
2. De nya bestämmelserna skall tillämpas på europeiska patent beträffande vilka kungörelse om att patentet meddelats publicerats i den europeiska patenttidningen efter ikraftträdandet.